TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Giá xăng dầu tăng, chuỗi lúa gạo chịu áp lực từ xuất khẩu đến bán lẻ

09:02 19/03/2026

Biến động giá xăng dầu đang tạo sức ép lên toàn bộ chuỗi lúa gạo, từ sản xuất, vận chuyển đến xuất khẩu và bán lẻ. Trong bối cảnh chi phí liên tục gia tăng, giá gạo lại khó cải thiện do nguồn cung dồi dào và cạnh tranh quốc tế, khiến thị trường có nhiều biến động trái chiều, áp lực dần lan tới các chợ dân sinh.

Xuất khẩu tăng nhưng giá trị giảm do áp lực chi phí

Thị trường gạo những tháng đầu năm 2026 ghi nhận sự phân hóa rõ rệt khi nhu cầu nhập khẩu tăng mạnh, nhưng giá trị xuất khẩu lại đi xuống. Philippines tiếp tục là khách hàng lớn nhất của gạo Việt Nam.

Theo báo chí Philippines dẫn nguồn từ Cục Công nghiệp Thực vật (BPI), nhập khẩu gạo của nước này trong 2 tháng đầu năm 2026 lên đến 820.160 tấn, tăng 49% so với cùng kỳ năm trước. Nếu so với kế hoạch của Bộ Nông nghiệp (DA) trong cùng kỳ, lượng nhập khẩu tăng thêm tới 220.000 tấn. Trong tháng 3 - 4, DA dự kiến hạn chế lượng nhập khẩu xuống còn khoảng 150.000 tấn mỗi tháng.

Việt Nam vẫn là nguồn cung cấp gạo chính của Philippines, chiếm tới 87% lượng nhập khẩu, tương đương 751.445 tấn. Đứng thứ hai là Thái Lan với 61.316 tấn, tiếp đến là Myanmar và Campuchia.

Ảnh minh họa

Theo thống kê của Bộ Nông nghiệp và Môi trường Việt Nam, riêng tháng 2/2026, lượng gạo xuất khẩu sang Philippines đạt gần 380.000 tấn, chiếm 61% tổng lượng xuất khẩu. Các thị trường khác như Trung Quốc, Malaysia và một số quốc gia châu Phi cũng ghi nhận mức tăng nhập khẩu trở lại.

Tuy nhiên, giá trị xuất khẩu lại không tăng tương ứng với sản lượng. Tổng kim ngạch xuất khẩu gạo trong 2 tháng đầu năm 2026 đạt gần 1,3 triệu tấn, tương đương 595 triệu USD, giảm 12% so với cùng kỳ năm trước.

Theo các doanh nghiệp, giá gạo Việt Nam đang ở mức rất tốt do vào vụ thu hoạch rộ lúa Đông Xuân - thời điểm tốt để các nhà nhập khẩu tham gia thị trường. Hiện, các doanh nghiệp Trung Quốc và châu Phi cũng đang tăng mua trở lại nên dự báo lượng gạo xuất khẩu sẽ tiếp tục tăng trong thời gian tới. Tuy nhiên, do chi phí vận chuyển tăng và nguồn cung gạo toàn cầu dồi dào nên mặt bằng giá ít có khả năng cải thiện.

Không chỉ dừng lại ở xuất khẩu, áp lực chi phí còn lan sang thị trường nhập khẩu. Bộ trưởng Nông nghiệp Philippines Francisco P. Tiu Laurel Jr. cho biết, Chính phủ nước này đang nghiên cứu áp mức giá trần khoảng 50 peso/kg đối với gạo nhập khẩu nhằm kiểm soát giá bán lẻ. “Chúng tôi đang nghiên cứu việc áp giá trần đối với gạo nhập khẩu, có thể là 50 peso/kg”, ông Tiu Laurel cho biết.

Động thái này cho thấy, khi giá xăng dầu và chi phí vận chuyển tăng cao, tác động không chỉ dừng ở khâu sản xuất mà còn ảnh hưởng trực tiếp đến cung - cầu và mặt bằng giá gạo trên thị trường quốc tế.

Trong bối cảnh giá xăng dầu biến động mạnh do ảnh hưởng từ xung đột Trung Đông, Philippines đang nghiên cứu áp mức giá trần khoảng 50 peso/kg đối với gạo nhập khẩu. (Ảnh minh họa)

Chi phí tăng, giá gạo bán lẻ "rục rịch" điều chỉnh

Không chỉ từ xuất khẩu, áp lực chi phí cũng đang hiện rõ trong nước khi Đồng bằng sông Cửu Long bước vào vụ thu hoạch Đông Xuân - vụ lúa lớn nhất năm.

Theo ông Nguyễn Văn Nghiễm, Tổng thư ký Hiệp hội Lương thực Việt Nam (VFA), thời điểm này khu vực Đồng bằng sông Cửu Long đang bước vào vụ thu hoạch lúa Đông Xuân. Dự kiến khoảng 7-10 ngày tới, các địa phương sẽ tập trung thu hoạch rộ. Tuy nhiên, ảnh hưởng xung đột Trung Đông khiến nguồn xăng dầu phục vụ cho thu hoạch, chế biến lúa gạo đang gặp khó khăn. Cụ thể, tại nhiều khu vực như Đồng Tháp Mười và khu vực Kiên Giang, dầu DO phục vụ tàu ghe vận tải và máy thu hoạch đang thiếu hụt.

“Dù tình hình đang có sự cải thiện so với tuần trước, nhưng đây là thời điểm tập trung cho thu hoạch vụ lúa lớn nhất năm, nên doanh nghiệp và nông dân rất lo ngại. Bên cạnh đó, giá lúa hiện nay đang có chiều hướng đi xuống. Trong tháng 1 và tháng 2, giá lúa thơm giữ mức tốt từ 6.200 - 6.600 đồng/kg khi thị trường xuất khẩu sang Trung Đông, châu Phi, Trung Quốc, châu Phi mở rộng.

Tuy nhiên, tính đến ngày 17/3, lúa thơm chỉ còn dao động khoảng 5.600 - 5.800 đồng/kg tùy khu vực, đã giảm khoảng 8 - 10%, trong khi giá vật tư, phân bón lại tăng cao lên”, theo ông Nghiễm.

Cũng theo ông Nghiễm, vụ Đông Xuân năm nay dự báo trúng mùa, sản lượng lúa dự kiến 20 - 24 triệu tấn, tương ứng 10 - 12 triệu tấn gạo. Nếu xuất khẩu không thuận lợi thì lượng tồn kho tại doanh nghiệp lớn, cũng là nỗi lo trong việc thu mua, tạm trữ lúa cho nông dân.

“Giá xăng dầu ảnh hưởng rất mạnh đến người sản xuất, doanh nghiệp thu mua lúa gạo tại Đồng bằng sông Cửu Long. Vì vùng sản xuất lúa gạo Đồng bằng sông Cửu Long hiện nay vận chuyển bằng đường thủy là chủ yếu. Dầu tăng giá, nguồn cung lại không ổn định đang khiến chi phí logistics đội thêm 20 - 30%, gây áp lực lớn cho thời điểm thu hoạch rộ vụ lúa gạo lớn nhất này”, ông Nghiễm nói.

> Tại một số cửa hàng và chợ dân sinh ở Hà Nội, giá gạo đã bắt đầu điều chỉnh, dù mức tăng chưa lớn, phổ biến khoảng 500 đồng - 1.000 đồng/kg.

Ông Vũ Đình Tuấn, Trưởng phòng Kinh doanh Tổng công ty Phân bón dầu khí Cà Mau (Đạm Cà Mau), cho biết: "Giá xăng dầu biến động mạnh khiến Đạm Cà Mau chịu ảnh hưởng kép cả đầu vào lẫn đầu ra. Với đầu vào, khi giá dầu tăng 10 USD/thùng, chi phí sản xuất của chúng tôi sẽ tăng thêm khoảng 525 tỷ đồng".

Ngoài ra, chi phí vận tải quốc tế đã tăng khoảng 20-30% trong vài tuần qua. Các doanh nghiệp logistics trong nước cũng điều chỉnh tăng giá khoảng 15-20%, tùy đơn vị.

“Để bù đắp chi phí, các doanh nghiệp cũng đang tính toán điều chỉnh giá bán, nhưng phải cân nhắc để tránh gây thêm áp lực cho nông dân”, đại diện doanh nghiệp cho biết.

Áp lực chi phí đang dần lan ra thị trường bán lẻ. Ghi nhận tại một số cửa hàng và chợ dân sinh ở Hà Nội cho thấy, giá gạo đã bắt đầu điều chỉnh, dù mức tăng chưa lớn.

Cụ thể, giá gạo tại các cửa hàng và chợ dân sinh hiện dao động ở nhiều mức khác nhau, tùy từng loại. Trong đó, các dòng gạo cao cấp như Nàng Nhen được bán khoảng 28.000 đồng/kg - cao nhất trên thị trường. Gạo Hương Lài và gạo Nhật phổ biến quanh mức 22.000 đồng/kg, trong khi gạo thơm Thái hạt dài dao động từ 20.000 - 22.000 đồng/kg.

Ở phân khúc trung bình, gạo Nàng Hoa có giá khoảng 21.000 đồng/kg, gạo thơm Đài Loan và Sóc Thái vào khoảng 20.000 đồng/kg. Với các loại gạo phổ thông hơn, giá mềm hơn đáng kể như: Gạo trắng thông dụng khoảng 16.000 đồng/kg, gạo Sóc thường dao động 16.000 - 17.000 đồng/kg, còn gạo thường chỉ ở mức 12.000 - 13.000 đồng/kg. Riêng gạo Jasmine hiện được bán quanh mức 13.000 - 14.000 đồng/kg.

Anh Đinh Vui, tiểu thương tại một chợ trên đường Quan Nhân, phường Thanh Xuân cho biết, giá nhập từ miền Tây tăng do chi phí vận chuyển đội lên, buộc phải điều chỉnh giá để bù đắp.

Tuy nhiên, không phải nơi nào cũng tăng giá. Nhiều tiểu thương vẫn cố giữ mức giá cũ để giữ khách quen. “Mức tăng chưa lớn nên còn cố giữ, chứ tăng mạnh quá là khách chuyển sang chỗ khác ngay”, anh Vui nói.

Tiểu thương tại một chợ trên đường Quan Nhân (phường Thanh Xuân) cho biết, giá nhập từ miền Tây tăng do chi phí vận chuyển đội lên, buộc phải điều chỉnh giá để bù đắp.

Còn chị Lan Phương, tiểu thương chợ Phùng Khoang chia sẻ: Trước đây, mỗi bao gạo nhập về chỉ tính thêm vài nghìn đồng tiền vận chuyển, nhưng hiện nay, chi phí này đã tăng đáng kể do giá xăng dầu liên tục điều chỉnh. “Giá nhập tăng mà bán ra không dám tăng nhiều, lời lãi gần như không còn bao nhiêu, nhưng vẫn phải giữ khách”, chị Lan Phương nói.

Ở góc độ người tiêu dùng, nhiều người cho rằng mức tăng hiện tại chưa ảnh hưởng lớn đến chi tiêu hàng ngày. Tuy nhiên, nếu giá tiếp tục đi lên, họ sẽ cân nhắc chuyển sang các loại gạo có giá thấp hơn.

Theo nhiều tiểu thương, giá xăng dầu tăng kéo theo chi phí ở nhiều khâu như vận chuyển, xay xát, đóng gói và nhân công, khiến giá bán lẻ khó tránh khỏi áp lực điều chỉnh, dù hiện tại mới chỉ tăng nhẹ.

Thị trường gạo đang chịu “áp lực kép” khi chi phí đầu vào tăng nhanh trong khi giá bán bị kìm bởi nguồn cung dồi dào và cạnh tranh quốc tế. Trong ngắn hạn, giá gạo có thể còn biến động nhẹ. Nếu giá xăng dầu chưa hạ nhiệt, áp lực chi phí sẽ tiếp tục lan rộng, không chỉ ảnh hưởng đến doanh nghiệp và nông dân mà còn tác động trực tiếp đến chi tiêu hàng ngày của người dân.

Minh An